

Cirkulärnr: 1995:154
Diariernr: 1995/2416
Handläggare: Thomas Hallgren
Sektion/Enhet: Civilrättssektionen
Datum: 1995-09-11
Mottagare: Kommunstyrelsen
Kommunala bolag
Ekonomi / finans
Kultur
Grundskola
Gymnasieskola
Äldreomsorg
Rubrik: STIFTELSELAGEN
Bilagor: Bilaga 1 PM om stiftelselagen
Bilaga 2 SFS 1994:1220, 1221
Bilaga 3 Kursinbjudan

Civilrättssektionen
Thomas Hallgren

1995-09-11

Kommunstyrelsen
Kommunala bolag
Ekonomi/Finans
Kultur
Grundskola
Gymnasieskola
Äldreomsorg

STIFTELSELAGEN

Inledning

Stiftelselagen¹ träder i kraft den 1 januari 1996. Genom stiftelselagen upphävs lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser. I det följande ges en sammanfattning av innehållet i lagen med konsekvensbeskrivningar för kommunala verksamhetsstiftelser och kommunalt förvaltade donationsfonder². I ett bilagt PM ges mera ingående kommentarer till enskilda bestämmelser i lagen som särskilt bör uppmärksammas av kommunerna. Som framgår av det följande är vi på vissa punkter kritiska mot förarbetenas uttalanden om bl.a. den kommunala förvaltningen av stiftelser med anknuten förvaltning (donationsfonder).

Kommittén för översyn av verksamheter beroende av statligt stöd har i ett delbetänkande *Former för statlig verksamhet* (SOU 1994:147) föreslagit att föreskrifterna i stiftelseförordnandet avseende en äldre stiftelse som bildats av eller tillsammans med bl.a. en kommun skall få ändras genom en skriftlig överenskommelse mellan stiftarna och stiftelsen. Om detta förslag blir lag kan kommunala stiftelser upplösas och ombildas utan något beslut om permutation. Verksamheten kan därefter drivas i förvaltningsform eller i t.ex. aktiebolagsform.

---

¹ (SFS 1994:1220, prop. 1993/94:9 och lagutskottets betänkande 1993/94:LU12, rskr. 1993/94:225)

² En donationsfond är en typ av stiftelse. En närmare beskrivning av stiftelsebegreppet finns i boken "Det mesta om stiftelser i teori och praktik", Kommentus förlag. Boken som är slut på förlaget kommer att ersättas med en helt ny bok som beräknas utkomma under våren 1996.

Det kan även nämnas att en stiftelseförordning med tillämpningsföreskrifter, avgifter för registrering m.m. är under utarbetande inom Justitiedepartementet.

I ett slutbetänkande av Stiftelse- och föreningsskattekommittén, *Översyn av skattereglerna för stiftelser och ideella föreningar* (SOU 1995:63) föreslås nya regler för beskattning av stiftelser. Förslaget innebär att skattefriheten för stiftelser med kvalificerat ändamål i princip behålls. När det gäller realisationsvinster vid försäljning av fastigheter och andra anläggningstillgångar föreslås dock att den nu gällande generella skattefriheten för stiftelser med kvalificerat ändamål avskaffas i fråga om tillgångar vars löpande intäkter inte är befriade från beskattning.

Ett principiellt viktigt förslag är det nya skattemässiga avkastningsbegrepp som introduceras. Förslaget innebär att även realisationsvinster vid värdepappersförsäljning skall räknas som avkastning.

För s.k. förvaltarsmittade stiftelser med anknuten förvaltning föreslås att den rättspraxis som sedan länge tillämpats lagregleras, dock med vissa skärpningar. Ett ändamål skall anses vara kvalificerat om det bl.a. avser stöd åt verksamhet som utövas av en kommun, ett landsting eller en församling inom Svenska kyrkan. För förvaltarsmittade donationsfonder föreslås att den totala skattebefrielsen tas bort och att det införs krav på att fonden i sin faktiska verksamhet uppfyller de krav på verksamhetsinriktning och fullföljd (inkomstanvändning) som gäller för övriga stiftelser med kvalificerade ändamål. Dessutom föreslås krav på att 1) den kvalificerade verksamheten skall ha bedrivits av utövaren redan när stiftelsen bildades 2) är finansierad med utövarens egna medel eller 3) ligger inom ramen för utövarens befogenheter enligt kommunallagen eller kyrkolagen. Reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 och tillämpas första gången vid 1998 års taxering.

Vad innebär stiftelselagen för kommunala verksamhetsstiftelser och den kommunala förvaltningen av donationsfonder?

Stiftelser för kommunal verksamhet

Stiftelselagen innehåller inte något förbud mot att kommuner och landsting använder sig av stiftelseformen som en alternativ driftform för kommunal verksamhet. Stiftelsen kommer alltså att vara en lämplig driftform för sådan verksamhet som inte bör eller behöver drivas affärsmässigt men där det inte heller kan anses finnas behov av kommunal styrning. Särskilt när det gäller museer och andra institutioner inom kulturområdet kommer stiftelseformen även i fortsättningen att vara en lämplig driftform under förutsättning att ett tillräckligt kapital avsätts för ändamålet.

Förbud mot nybildning av anslagsstiftelser

Till skillnad från vad som gäller idag kommer det inte att vara möjligt att bilda *nya* s.k. anslagsstiftelser, dvs. stiftelser som för att kunna förverkliga sitt

ändamål är beroende av att stiftaren, t.ex. en kommun, utfäster sig att framgent anslå medel för driften. Befintliga anslagsstiftelser som har ett giltigt finansieringslöfte kommer dock enligt övergångsbestämmelserna alltså att betraktas som stiftelser.

Låneförbud

Stiftelselagen innehåller ett förbud mot att en stiftelse lämnar penninglån till eller ställer säkerhet till förmån för bl.a. stiftaren eller förvaltaren. Detta innebär att en stiftelse som bildats av eller förvaltas av kommunen inte kan lämna penninglån eller ställa säkerhet till förmån för kommunen. Enligt vår bedömning innebär låneförbudet att en verksamhetsstiftelse inte kan placera likvida medel hos kommunens internbank eller vara anslutet till ett s.k. koncernkonto. Vidare är det inte tillåtet att placera donationsfondernas medel i kommunens kassa.

Kommunala företag i stiftelseform

Om kommunen har för avsikt att driva en verksamhet i kommersiella former eller om behovet av kunna styra verksamheten bedöms vara centralt är stiftelseformen inte något lämpligt alternativ. I sådana fall bör aktiebolagsformen väljas. Detta beror på att stiftelseformen inte är särskilt avpassad för affärsverksamhet. Den ger till skillnad från aktiebolagsformen inte något stöd för en resultatriktad företagsledning. I stiftelsen är det tillgodoseendet av det av stiftaren bestämda ändamålet som är det centrala för verksamheten. Bristen på flexibilitet *kan* ge upphov till låsningar.

Den kommunala styrningen

Enligt stiftelselagen är det stiftelsens styrelse som styr stiftelsen i enlighet med det av stiftaren bestämda ändamålet. Kommunledningen har begränsade juridiska möjligheter att bestämma över kommunala verksamhetsstiftelser. Stiftelselagen ger dock möjlighet för kommunen att föreskriva att fullmäktige inte bara skall kunna utse ledamöterna utan även kunna *entlediga* ledamöterna under löpande mandatperiod. En sådan föreskrift måste dock finnas i stiftelseförordnandet.

Enligt 6 kap 1 § kommunallagen skall kommunstyrelsen ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av nämnderna och t.ex. kommunala verksamhetsstiftelser. I 6 kap 7 § kommunallagen anges att nämnderna var och en inom sitt område skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Bestämmelserna är tillämpliga dels på den kommunala förvaltningen av donationsfonder dels på de kommunala åtgärder som krävs när vården av en kommunal angelägenhet överlämnats till en kommunal stiftelse. Från ett stiftelserättsligt perspektiv är dessa regler ett uttryck för ett synsätt som avviker från stiftelselagens grundläggande princip om att stiftelsen är ett autonomt självägande rättssubjekt.

Upplösning och ombildning av stiftelser

Även om stiftelseformen jämförd med aktiebolagsformen inte ger kommunledningen samma möjlighet till direkt styrning finns det i och för sig enligt vår mening inte någon anledning att "bolagisera" alla verksamheter som för närvarande drivs i stiftelseform. Stiftelselagen innebär *inte* att kommunledningen *måste* förlora kontrollen över verksamhet som drivs i stiftelseform. Om kommunen överväger att upplösa och eventuellt ombilda en verksamhetsstiftelse till aktiebolag³ kan det finnas två anledningar att se till att detta genomförs före den 1 januari 1996.

(1) Risk för strängare praxis vid ansökan om befrielse från stämpelskatt

Det kan *möjligen* bli svårare att erhålla befrielse från stämpelskatt enligt 42 § stämpelskattelagen (1984:404) eftersom de kommunala bostadsföretagen inte längre har en särställning i fråga om finansiering och beskattning. SABO har i ett veckobrev 14/95 med hänvisning till ett betänkande av Riksdagens bostadsutskott (1992/93:BoU19) varnat för att 1995 kan vara det sista året för generell stämpelskattebefrielse vid ombildning av kommunal bostadsstiftelse till kommunalt bostadsaktiebolag. I ett regeringsbeslut 1993-11-17 angående befrielse från stämpelskatt för Lindesbergsbostäder AB:s förvärv av bostäder från Lindesbergs kommun uttalade regeringen följande.

"Regeringen finner att praxis vid tillämpning av 42 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, i vart fall inte tills vidare, bör ändras. Detta innebär att befrielse från skatt bör medges när följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Det skall vara fråga om en överlåtelse från en kommun eller en kommunanknuten bostadsstiftelse till ett av kommunen helägt bostadsbolag.
2. Överlåtelsen skall avse en fastighet med en eller flera byggnader som huvudsakligen används för bostadsändamål.
3. Överlåtelsen skall ske i syfte att kommunens bostadsförvaltning skall kunna ske i mer ändamålsenliga former.
4. Överlåtelsen skall ske inom en och samma kommun.
5. Det skall av det förvärvande bolagets bolagsordning eller annars vara uppenbart att det förvärvande bolaget skall drivas utan enskilt vinstintresse."

De kommunala företagens verksamhet går alltså ut på att vårda kommunala angelägenheter i det allmännas intresse. De kommunala bostadsföretagens särställning som instrument för bostadspolitiken och avsaknaden av enskilt vinstsyfte torde enligt vår mening även i fortsättningen kunna anföras

---

³ I boken Kommun & Aktiebolag, organisationsjuridiskt underlag, författad av bolagsjuristen Lars Meyer, Komrev, redovisas för- och nackdelar, rättsliga konsekvenser, överlåtelseavtal samt en checklista för ombildning från stiftelse till aktiebolag.

som skäl för stämpelskattebefrielse enligt 42 § stämpelskattelagen. Någon *garanti* för att praxis inte blir strängare i framtiden kan vi dock inte lämna.

(2) Risk för en snävare praxis vid ansökan om permutation

Stiftelselagen kan möjligen förväntas medföra en snävare praxis i permutationsärenden som gäller stiftelseombildningar. Idag prövas ansökningar om permutation av kommunalt bildade stiftelser av regeringen. Från och med den 1 januari 1996 prövas ansökan om permutation av *Kammarkollegiet*. Kammarkollegiets beslut får överklagas hos regeringen. Enligt 6 kap 1 § stiftelselagen får föreskrifterna i ett stiftelseförordnande ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas endast om de på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter eller om det finns andra särskilda skäl. Om motiven för en ansökan endast är att kommunen av t.ex. effektivitetsskäl föredrar aktiebolagsformen finns risk för att detta inte betraktas som beaktansvärda skäl för permutation. Detta kan sägas innebära en strängare statlig kontroll över kommunala alternativa verksamhetsformer än hittills.

Det bör dock nämnas att om förslaget i det ovan nämnda delbetänkandet *Former för statlig verksamhet (SOU 1994:147)* blir lag kan äldre stiftelser som bildats av eller tillsammans med en kommun efter en skriftlig överenskommelse mellan kommunen och stiftelsens styrelse upplösas och ombildas utan något beslut om permutation.

Alla stiftelser kommer att stå under tillsyn

Enligt stiftelselagen kommer *alla* stiftelser att stå under tillsyn av en tillsynsmyndighet. Tillsynen omfattar således t.ex. kommunala verksamhetsstiftelser *oavsett om de i stiftelseförordnandet undantagits från tillsyn* och kommunalt förvaldade *donationsfonder oavsett stiftelseförmögenhetens storlek*. För kommunalt bildade stiftelser är dock tillsynen begränsad. Detta är en principiell nyhet jämfört med vad som gäller idag.

Åtgärder som kan behöva vidtas inför 1996

(1) Inventering av befintliga stiftelser

Inför den nya stiftelselagens ikraftträdande finns anledning att inventera de stiftelser och fonder som har anknytning till kommunen. När det gäller kommunala verksamhetsstiftelser som har ett otillräckligt eget kapital och är beroende av kommunal finansiering bör ställning tas till om verksamheten är av sådan vikt att den alltjämt skall stödjas med allmänna medel och om det finns skäl att driva verksamheten i stiftelseform. När det gäller kommunalt förvaldade donationsfonder kan en inventering leda till åtgärder för en förenklad administration och en förbättrad tillväxt och avkastning av förvaldade medel. Möjligheterna till samfundsbildningar (kräver permutation) och samförvaltning bör tas till vara. Vissa fonder kan vid närmare kontroll visa

sig vara gåvor med ändamålsbestämmelse. Medlen i dessa fonder kan i så fall förbrukas för det angivna ändamålet. Äldre småfonder som under de senaste fem åren inte kunnat främja sina ändamål kan enligt de nya bestämmelserna (se nedan) förbrukas för sitt ändamål eller ett närliggande ändamål utan tillstånd av Kammarkollegiet.

(2) Finansieringslöfte

Om en anslagsstiftelses verksamhet bedöms vara av sådan vikt att den alltjämt skall stödjas med allmänna medel och att det finns skäl att driva verksamheten i stiftelseform bör undersökas om stiftelsen uppfyller de nu gällande kraven för en giltig stiftelsebildning. Om så inte är fallet kan det behöva tydliggöras att kommunen alltjämt har för avsikt att finansiera verksamheten genom ett s.k. finansieringslöfte.

(3) Kapitaltillskott till undvikande av likvidationsskyldighet

När det gäller näringsdrivande stiftelser införs regler om likvidationsskyldighet om värdet av tillgångarna understiger skulderna. Om detta är fallet skall styrelsen eller förvaltaren eller styrelseledamot eller revisor ansöka om *likvidation* hos tingsrätten. Om detta inte sker kan enskilda styrelseledamöter bli *personligen betalningsansvariga* för de förpliktelser som uppkommer för stiftelsen. För stiftelser som driver och alltjämt skall bedriva näringsverksamhet bör därför undersökas om tillgångarna den 1 januari 1996 beräknas komma att överstiga skulderna. För att undvika eventuell likvidationsskyldighet kan det bli nödvändigt för kommunen att tillskjuta ytterligare medel till dessa stiftelser.

(4) Nominering och val av revisorer i kommunala donationsfonder

Enligt stiftelselagen skall varje stiftelse ha minst en revisor. En nyhet i jämförelse med vad som gäller i dag är att även donationsfonder som förvaltas av kommunen skall ha en särskilt utsedd revisor. Om inte annat föreskrivs i stiftelseförordnandet utses revisorn av fullmäktige. Kravet på att varje stiftelse skall ha minst en revisor gäller även äldre stiftelser och fonder.

(5) Avveckling av förvaltaruppdrag

För donationsfondernas del kan den nya lagen underlätta en mera rationell och aktiv förvaltning. Om kommunen anser att den kommunala förvaltningen av någon anledning bör avvecklas finns möjlighet att bli befriad från sitt åtagande genom att anmäla saken till tillsynsmyndigheten. Detta är en nyhet i förhållande till vad som anses gälla i dag. Enligt vår mening bör denna regel användas med största möjliga restriktivitet. Det finns emellertid exempel på kommunalt förvaltade donationer vars ändamål är helt främmande för den kommunala kompetensen eller där förvaltningskostnaderna vida överstiger värdet av donationen. I sådana fall kan det finnas skäl för att den kommunala förvaltningen av en sådan fond upphör.

(6) Placeringsföreskrifter kan behöva ses över

Tillsynslagens krav på nöjaktig placering av stiftelseförmögenheten ersätts med en mera flexibel regel om godtagbar placering. Denna regel gäller i den mån inte stiftelseförordnandet innehåller särskilda placeringsregler. Detta kan innebära att gällande placeringsföreskrifter för såväl enstaka som samförvaltade stiftelser kan behöva ses över.

(7) Deltagande i koncernkonto och placering av donationsmedel i kommunens kassa bör upphöra

En konsekvens av låneförbudet är att kommunala verksamhetsstiftelser bör ställas utanför eventuella internbanker eller koncernkonton och att kommuner som idag förvaltar fondmedel tillsammans med kommunala medel måste överföra dessa till någon bank. Låneförbudet gäller inte ifråga om lån som har lämnats eller säkerheter som har ställts före lagens ikraftträdande.

(8) Stiftelser som saknar ordet "stiftelse" i namnet skall komplettera namnet med detta ord

Stiftelselagen innehåller en tvingande bestämmelse om att en stiftelse, t.ex. en donationsfond, skall ha ett namn som innehåller ordet stiftelse. Detta gäller även äldre stiftelser.

(9) Vissa stiftelser skall anmälas för registrering

Kommunala verksamhetsstiftelser och kommunalt förvaltade donationsfonder som är skyldiga att lämna årsredovisning enligt stiftelselagen skall registreras hos tillsynsmyndigheten. Detta innebär att kommunala verksamhetsstiftelser som driver näringsverksamhet och donationsfonder med tillgångar som överstiger 10 basbelopp (f.n. 357 000 kronor) skall anmälas för registrering. Äldre stiftelser som är registreringspliktiga enligt stiftelselagen skall registreras inom en månad efter stiftelselagens ikraftträdande dvs. senast den 1 februari 1996. Övriga stiftelser skall inte registreras.

Stiftelselagens förarbeten är i vissa avseenden svårförenliga med kommunallagen och kommunalrättslig praxis

I kommunallagen (KL) finns regler om fullmäktiges åligganden när kommuner och landsting lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till bl.a. stiftelser. En grundläggande förutsättning för ett sådant uppgiftsöverlämnande är att någon särskild ordning inte föreskrivits för handhavandet av den kommunala angelägenheten och att verksamheten inte innefattar myndighetsutövning om det inte finns lagstöd för det.⁴ Kommunallagen innehåller även regler av betydelse för kommunstyrelsen, nämndernas och kommunrevisionens förhållande till kommunala verksamhetsstiftelser och kommunalt förvaltade donationsfonder. Det bör understrykas att kommunallagens regler är tvingande för kommunen. För stiftelserna gäller stiftelselagen.

---

⁴ Om gränserna för kommunala uppgiftsöverlämnanden, se Kommunförbundets handbok "Kommunala driftentreprenader" Kommentus förlag 1994.

Stiftelselagens bestämmelser är också tvingande om inte annat följer av de enskilda stadgandenas lydelse.

Särskilt när det gäller stiftelser med anknuten förvaltning, dvs. kommunalt förvaltningsdonationsfonder, har stiftelselagens förarbeten givit upphov till en rad frågetecken som kan föranleda tillämpningsproblem. Dessa är bl.a. följande

- 1) Vilket kommunalt organ svarar för att föreskrifterna i ett stiftelseförordnande följs?
- 2) Vilket kommunalt organ företräder stiftelsen och tecknar dess firma?
- 3) Vilket kommunalt organ skall underteckna en årsredovisning?
- 4) Medför stiftelselagens regler om revisorsjäv att ledamöter i styrelser och nämnder inte får väljas som revisorer i kommunalt förvaltningsdonationsfonder?
- 5) Skall kommunrevisionen revidera den del av nämndernas verksamhet som består i förvaltning av donationsfonder?
- 6) Har en kommunmedlem möjlighet att begära laglighetsprövning av kommunens/förvaltarens beslut rörande fondförvaltningen?
- 7) Är reglerna om handlingsoffentlighet och sekretess tillämpliga när kommunen förvaltar donationsfonder?

I propositionen (s. 136) görs gällande att när t.ex. en kommun är förvaltare av en stiftelse fattar kommunen sina beslut rörande stiftelsen respektive handhar stiftelsens handlingar i egenskap av organ för en stiftelse. Detta talar enligt propositionen för att de offentlighetsregler som normalt gäller för kommunen inte är tillämpliga. Vi anser dock att mycket talar för att samtliga beslut och andra förvaltningsåtgärder som vidtas av ett kommunalt organ är underkastad offentlighetsreglering. Detta torde innebära att förvaltningslagen, kommunallagen, tryckfrihetsförordningen, sekretesslagen och annan offentlighetsreglering i princip borde vara tillämplig även på sådana förvaltningsåtgärder som kommunen vidtar i egenskap av förvaltare i en stiftelse. Äldre praxis utgör belägg för det.⁵ Alla beslut som fattas av kommunala organ är vidare överklagbara i den omfattning som kommunallagen anger.

Ett annat exempel på ett förarbetsuttalande som vi är kritiska emot är specialmotiveringen på s. 117. Vid anknuten förvaltning uttalas att det ytterst är ett åliggande för förvaltarens högsta verkställande organ att ett stiftelseförordnande efterlevs. Det sägs också att om förvaltaren är t.ex. en kommun eller ett landsting vilar ansvaret på kommunens eller landstingets styrelse. Vidare ges ett exempel på hur man tänker sig den interna ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och en facknämnd (s.119).

---

⁵ Jfr. Kommunallagarna II, Kaijser - Riberdahl, 1983, s.520-522, Prop. 1953:210 s 185 ff och SOU 1974:99 s. 335

”Anknuten förvaltning: En kommun har lämnat ett förvaltningsåtagande avseende en stipendiestiftelse. Kommunen är alltså förvaltare för stiftelsen. Enligt stiftelseförordnandet skall kommunens skolstyrelse självständigt fatta beslut om stipendiater. Skolstyrelsen skall i övrigt inte ha någon befattning med stiftelsens angelägenheter. Stiftelsen har således två beslutande organ, förvaltaren och skolstyrelsen.

Att det enligt bestämmelsen i stycket är förvaltaren som svarar för att stiftelseförordnandet följs innebär först och främst att kommunen i sin egenskap av förvaltare skall se till att skolstyrelsen sätts i tillfälle att fatta beslut om stipendiater. Skolstyrelsen kommer dock inte att som stiftaren tänkt sig fatta sina beslut med för förvaltaren bindande verkan. Enligt förevarande bestämmelse är det nämligen förvaltaren som svarar för att stiftelseförordnandet följs. I detta ligger bl.a. att det alltid är förvaltaren (genom kommunstyrelsen) som ytterst svarar för att stiftelsens tillgångar används som stiftaren föreskrivit. Förvaltaren får alltså inte verkställa beslut av skolstyrelsen som alldeles klart avser prestationer av annat slag än som skall premieras enligt stiftelseförordnandet. Vidare skall förvaltaren själv utse stipendiater i fall då skolstyrelsen försummar att göra det.”

Enligt vår mening är dessa uttalanden ett uttryck för en felsyn ifråga om kommunallagens reglering av kommunstyrelsens behörighet i förhållande till andra nämnder i kommunen. Enligt kommunallagen utgör *inte* kommunstyrelsen kommunens högsta verkställande organ i förhållande till andra nämnder. Här finns en avgörande skillnad i jämförelse med t.ex. aktiebolagslagen. Varje nämnd som inrättats av fullmäktige är behörig att verkställa de beslut den fattar. Kommunstyrelsen är inte behörig att överpröva ett nämndbeslut eller förbjuda verkställighet av nämndens beslut. Detta torde även gälla när nämnden beslutar i egenskap av förvaltande organ för en anknuten stiftelse. Om t.ex. skolstyrelsen eller socialnämnden enligt stiftelseförordnandet skall förvalta en donationsfond svarar enligt vår mening också dessa nämnder för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs.

Enligt 3 kap 4 § kommunallagen skall fullmäktige, om inte något annat är särskilt föreskrivet, bestämma nämndernas verksamhetsområden och inbördes förhållanden. Fullmäktige får därvid besluta bl.a. att en facknämnd skall vara underställd t.ex. kommunstyrelsen. Någon *föreskrift* om nämndernas inbördes förhållanden innehåller inte stiftelselagen. Detta torde innebära att det inte finns någon anledning att ändra på den nu gällande beslutsordningen när det gäller donationsfonder där en facknämnd beslutat i stiftelsens angelägenheter. Det stiftelserättsliga ansvaret för att föreskrifterna följs åvilar *kommunen* som juridisk person. Av 6 kap 1 § kommunallagen följer att kommunstyrelsen har uppsikt även över den del av facknämndernas verksamhet som består i att förvalta donationsfonder.

Kommunförbundet verkar för att dessa frågor skall klargöras innan stiftelselagen träder i kraft. I vissa avseenden får ytterst rättspraxis avgöra vilken lag som skall få företräde. Det bör dock framhållas att tillsynsmyndigheten

sannolikt tills vidare kommer att tolka stiftelselagen i enlighet med vad som redovisas i lagens förarbeten.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av

Thomas Hallgren tel. 08/405 22 87

Ulf Palm tel. 08/ 774 44 32

Lena Dalman 08/ 772 44 94.

Kommunförbundet anordnar kurser om den nya stiftelselagen

19-20 oktober 1995, Stockholm

16-17 november 1995, Sigtuna

25-26 januari 1996, Malmö

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Civilrättssektionen

Hans Ekman

Thomas Hallgren

Bilagor

Bilaga 1 PM om stiftelselagen

Bilaga 2 SFS 1994:1220, 1221

Bilaga 3 Kursinbjudan